

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนั้นเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในวงการครูศึกษา ตั้งแต่ระดับโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัยและระดับประเทศ พนม แก้วกำเนิด ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาประสบการณ์วิชาชีพครูว่า การปรับปรุงคุณภาพของนักศึกษาครูเป็นนโยบายที่สำคัญสูงสุดในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ในช่วงปี พ.ศ. 2525 ถึง ปี พ.ศ. 2529 คณะอนุกรรมการดำเนินงานพัฒนาประสบการณ์วิชาชีพครู ได้เสนอแนวคิดให้งานประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นหัวใจของกระบวนการพัฒนาการผลิตครู และอบรมครูประจำการ (การฝึกหัดครู, กรม 2525) ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา ได้กล่าวคำปราศรัยเนื่องในการปฐมนิเทศนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2527 ว่า "การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นับเป็นองค์ประกอบสำคัญเทียบเท่ากับหัวใจของหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต" (คณะกรรมการดำเนินงานประสบการณ์วิชาชีพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2527)

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจะประสบผลสำเร็จเพียงไรนั้น หัวใจที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งคือ สมรรถภาพในการเป็นครูที่มีอยู่ในตัวนิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จากรายงานคณะอนุกรรมการพิจารณาเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาค่าการฝึกหัดครู ที่เสนอต่อคณะอนุกรรมการประสานงานการฝึกหัดครู เมื่อ 24 มีนาคม พ.ศ. 2523 พบว่าคุณภาพครูผู้สอนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ซึ่งสาเหตุข้อหนึ่งคือ การที่นักศึกษาครูไม่เข้าใจว่าครูที่มีลักษณะอย่างไรและเหตุใดการเรียนจึงนำไปสู่การเป็นครูที่ดีได้ (การฝึกหัดครู, กรม 2525 : 1)

จากปัญหานี้ นักศึกษาคูรขาดความเชื่อมั่นในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ครูให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและขาดการประสานสัมพันธ์ระหว่างภาคทฤษฎีกับ

ภาคปฏิบัติ (การฝึกหัดครู, กรม 2525 : 3-4) ใ้มีการค้นคว้าของหน่วยงานที่
 เกี่ยวข้องกันมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากรายงานการวิจัย 2 เรื่อง ของคณะกรรมการ
 การศึกษาแห่งชาติในโครงการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครู เพื่อปรับปรุงหลักสูตร
 ของสถาบันการฝึกหัดครูให้สอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น
 พ.ศ. 2521 ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 คือ ความสอดคล้องของ
 หลักสูตรการฝึกหัดครู กับหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 และปัญหาในการ
 ปฏิบัติงานของครูสำเร็จการศึกษาจากสถาบันการฝึกหัดครูที่สอนในระดับประถมศึกษา
 (การฝึกหัดครู, กรม 2525 และการฝึกหัดครู, กรม 2525) จากรายงานวิจัย
 เรื่อง ความสอดคล้องของหลักสูตรการฝึกหัดครูกับหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521
 จึงกล่าวมา พบว่า สมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่วิเคราะห์จากหลักสูตรประถมศึกษา
 พ.ศ. 2521 จำแนกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะในการสอน กับคุณลักษณะ
 และทัศนคติ ซึ่งจัดเป็นสมรรถภาพที่คาดหวังจากครูสำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรการ
 ฝึกหัดครูด้วย นอกจากนี้ยังพบว่า หลักสูตรการฝึกหัดครูทุกหลักสูตรยกเว้นหลักสูตร
 วิทยาลัยราชภัฏยังมีสมรรถภาพในหมวดความรู้สอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.
 2521 เป็นส่วนใหญ่ ส่วนสมรรถภาพในหมวดทักษะในการสอน กับหมวดคุณลักษณะและ
 ทัศนคติมีความสอดคล้องน้อยลงมาตามลำดับ (การฝึกหัดครู, กรม 2523 : 346-
 347)

ต่อมาคณะอำนวยการโครงการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครูในโครงการ
 ปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครูจึงกล่าวมาได้จัดการประชุมปฏิบัติการถึง 2 ครั้ง เพื่อ
 พิจารณาการนำผลการวิจัยทั้ง 3 เรื่องดังกล่าวมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกหัดครู
 และยังมีการประชุมพัฒนารูปแบบของหลักสูตรการฝึกหัดครูด้วย โดยการประชุมครั้งแรกนั้นสำหรับ
 ผู้บริหารสถาบันผลิตครูทั้งหมด ผู้ใช้ครูและผู้เกี่ยวข้องรวมทั้งประมาณ 120 คน
 ที่วิทยาลัยครูสวนสุนันทา ระหว่างวันที่ 13-15 กุมภาพันธ์ 2523 ครั้งที่สองเป็นการ
 ประชุมสำหรับ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร นักวิจัยและผู้เกี่ยวข้องประมาณ 100 คน
 ที่วิทยาลัยครูสวนสุนันทาเช่นเดียวกัน ระหว่างวันที่ 14-18 เมษายน 2523 (โครงการ
 ปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครู 2525. 2525 : 4-5) ในที่สุดได้มีการพัฒนาหลักสูตร

การฝึกหัดครูเกี่ยวกับสมรรถภาพครูประถมศึกษามาจากผลการวิจัยเรื่อง ความสอดคล้องของหลักสูตรการฝึกหัดครูกับหลักสูตรประถมศึกษา 2521 และสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษาดังกล่าวมา จากวิทยานิพนธ์ และผลการวิจัยที่เกี่ยวกับสมรรถภาพครูประถมศึกษาตลอดจนบทความเรื่องปรัชญาและบทความในอศกที่กล่าวถึงสมรรถภาพครูกับลักษณะของครูดี พบว่าสมรรถภาพครูแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านเทคนิควิธี และด้านคุณลักษณะ ซึ่งได้มีการกำหนดงานที่ครูประถมศึกษาจะต้องปฏิบัติเพื่อให้เกิดสมรรถภาพครู เป็น 6 งาน คือ งานสอน งานกิจกรรมนักเรียน งานแนะแนว งานธุรการ งานพัฒนาสังคม และงานพัฒนาคน (การฝึกหัดครู, กรม 2525 : 4-5)

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้จัดสัมมนาเรื่อง "แนวทางใหม่ของการฝึกหัดครู" ณ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ระหว่างวันที่ 19 ถึง 21 ตุลาคม พ.ศ. 2524 โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนาที่เป็นทั้งผู้เชี่ยวชาญด้านการฝึกหัดครู และมหาวิทยาลัย ตลอดจนครูจากโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอนและที่อยู่ใกล้เคียงกับสถาบันฝึกหัดครู ซึ่งมีวัตถุประสงค์ด้านสมรรถภาพที่ของการให้เกิดในตัวนักศึกษา 4 อย่าง คือ ความสามารถในการสอน ความเชื่อมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมของครู ความเป็นผู้นำในการพัฒนาตนเองและชุมชน และการมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาติ นอกจากนี้ยังได้มีการนำงานที่ครูประถมศึกษาจะต้องปฏิบัติดังกล่าว ทั้ง 6 งานมาสรุป กลุ่มประสบการณ์และงานที่ของจักเพื่อให้เกิดสมรรถภาพครูแก่นักศึกษาฝึกหัดครู ซึ่งทางคณะกรรมการดำเนินพัฒนาประสบการณ์วิชาชีพครูเองก็ต้องการให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูคำนึงถึงสมรรถภาพครูในงาน 6 ด้านนี้ด้วย (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน 2524 : 5, 131-132)

ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรมการฝึกหัดครู และองค์การยูนิเซฟก็ได้ทำการวิจัยในโครงการวิจัยขอบเขตหน้าที่ และเกณฑ์มาตรฐานของการสอนระดับประถมศึกษา โดยให้นำแบบจำลองขอบเขตหน้าที่ และเกณฑ์มาตรฐานของการสอนระดับประถมศึกษาที่ได้จากการวิจัยมาเปรียบเทียบกับคุณสมบัติ 6 ประการของครูในสังคม ที่สมาน ลมรววิวัฒน์ แปลจาก "Six

Areas of Teacher Competencies : The Role of the Teacher

in Society of National IOTA Council, San Jose, California, Tempe, Arizona "

อันใดแก่ การเป็นผู้ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้แก่เด็กเรียน การเป็นที่ปรึกษาและแนะแนวทาง การเป็นผู้ถ่ายทอดสื่อโยงวัฒนธรรม การเป็นผู้ประสานงานกับชุมชน การเป็นผู้ทำหน้าที่ครูคนหนึ่งในโรงเรียน และการเป็นสมาชิกในวงวิชาชีพครู ซึ่งได้สร้างแบบจำลองขอบเขตหน้าที่และเกณฑ์มาตรฐานของการสอนระดับประถมศึกษาอันประกอบด้วย หมวด ก ความรู้ของครู หมวด ข ทักษะการสอนของครู หมวด ค เจตคติของครู และหมวด ง หน้าที่และงานของครู (ประถมศึกษา, ภาควิชา, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรมการฝึกหัดครู และองค์การยูนิเซฟ 2524 : 10-11, 19-25)

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยอีกเป็นจำนวนมากที่เกี่ยวข้องสมรรถภาพครู เช่น งานวิจัยของวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (บ้านสมเด็จเจ้าพระยา, วิทยาลัยครู 2518 : 70-94) ที่ทำการวิจัยเรื่อง "ลักษณะครูที่สังคมต้องการ" งานวิจัยของ พรพรรณ ไชยประภาพร (2522) เรื่อง "ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพของครู วิทยาศาสตร์" และงานวิจัยของสุภา กีสสร (2526) เรื่อง "ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนของครูประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร" เป็นต้น ซึ่งเป็นงานวิจัยที่เน้นหนักไปหา : ค สมรรถภาพครูที่สังคมต้องการ วัตถุประสงค์ของสมรรถภาพครู สมรรถภาพครูตามที่ไต่ถามการศึกษาค้นนั้นเป็นสมรรถภาพของครูที่ได้เข้าสู่อาชีพครูสักระยะหนึ่งแล้ว อาจกล่าวได้ว่าสมรรถภาพครูดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งเป็นสมรรถภาพครูที่ได้รับการพัฒนาจากสถาบันผลิตครู และอีกส่วนหนึ่งเป็นสมรรถภาพที่ได้จากประสบการณ์ในการประกอบอาชีพครูมาสักระยะหนึ่ง สำหรับสถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตครูนั้น งานวิจัยที่นับว่าเป็นประโยชน์โดยตรง คือ งานวิจัยเกี่ยวกับสมรรถภาพในการเป็นครูของนิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ทั้งนี้เพราะสมรรถภาพครูของนิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพน่าจะเป็นพื้นฐานอันสำคัญสำหรับนิสิตที่สำเร็จการศึกษาออกไปประกอบอาชีพครูจะสามารถพัฒนาตนให้เป็นครูที่มีสมรรถภาพครูครบถ้วนต่อไป ดังนั้นถ้าสมรรถภาพครูของนิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

อยู่ในเกณฑ์ก็จะทำให้สมรรถภาพครูของครูในอนาคตแนวโน้มที่จะอยู่ในเกณฑ์ก็ควร
 ทำให้ครูในอนาคตแนวโน้มที่จะสามารถอบรมเขวาระนของชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 คือไปไกล สมรรถภาพครูของนิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนั้น ถือได้ว่าเป็น
 เครื่องที่สนับสนุนในขั้นสุดท้ายของระบบการผลิตครูก่อนที่นิสิตเหล่านี้จะไปเป็นครู และยัง
 เป็นตัวชี้ผลสำเร็จของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของกระบวนการ
 การพัฒนาและอบรมครูประจำการ ตลอดจนเป็นหัวใจของหลักสูตรครูศาสตร์บัณฑิต
 คิงกล่าวมาแล้ว (การฝึกหัดครู, อบรม 2525 และคณะกรรมการดำเนินงาน
 ประสบการณ์วิชาชีพ คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527) ความสำเร็จ
 ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนั้น ถือ
 ได้ว่าเป็นความสำเร็จอย่างแท้จริง เพราะนิสิตดังกล่าวนี้สามารถนำทฤษฎีต่าง ๆ
 ที่ศึกษามาใช้ในการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และความสำเร็จนี้ยังแสดงให้เห็น
 ถึงสมรรถภาพครูที่มีอยู่ในตัวนิสิตดังกล่าวนี้ด้วย ปัจจุบันมีงานวิจัยไม่มากนักที่เกี่ยวข้อง
กับสมรรถภาพครูของนิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ได้แก่ งานวิจัยของคณะอนุกรรมการวิจัยและจัดทำหลักสูตรผลิตครูวิทยาศาสตร์ระดับ
ปริญญาตรี สำนักงานปลัดทบวง ทบวงมหาวิทยาลัย (2524) เรื่อง การประเมิน
สมรรถภาพครูของบัณฑิตทางการสอนวิทยาศาสตร์ในประเทศไทย งานวิจัยของ
ไรชรัตน์ ทิพย์สภาทกุล (2525) เรื่อง เกณฑ์ประเมินผลนักศึกษายึดตนเองของวิทยาลัย
ครูภาคกลาง และงานวิจัยของ เขียวลักษณะ กงคาสุวรรณ (2526) เรื่อง ความ
คิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวกับนิสิตฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา คณะครูศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประกอบด้วยทางคณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่ง
เป็นคณะที่ผลิตบัณฑิตครูศาสตร์ออกไปทำหน้าที่อบรมสั่งสอนเขวาระนและเผยแพร่ความรู้
อยู่ทั่วประเทศไทยได้เห็นความสำคัญของการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จนได้
มีการจัดทำโครงการพัฒนาประสบการณ์วิชาชีพของคณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เพื่อพัฒนาสมรรถภาพครูของนิสิต (ชวีธนา สุวรรณเชกนิคม 2527 : 38) วิจัย
จึงสนใจศึกษาสมรรถภาพครูของนิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครูศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและดำเนินการฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพครูต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถภาพครูของนิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามการรับรู้ของนิสิต อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ และอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียนในค่าน

1.1 บุคลิกภาพค่านคุณธรรมของครู

1.2 ความสามารถของนิสิตในงาน 4 ด้าน คือ

1.2.1 สมรรถภาพค่านงานสอน

1.2.2 สมรรถภาพค่านงานกิจกรรมนักเรียน

1.2.3 สมรรถภาพค่านงานพัฒนา

1.2.4 สมรรถภาพค่านงานอื่น ๆ

2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพครูของนิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีภูมิลำเนาและสาขาต่างกัน ตามการรับรู้ของนิสิต อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ และอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพครูของนิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามการรับรู้ของนิสิต อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ และอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน กับผลสัมฤทธิ์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ คือ

1.1 นิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2527

1.2 อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่นิเทศนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2527

1.3 อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน ที่นิเทศนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2527

2. ประชากรที่ศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ ไม่รวมถึง

2.1 นิสิตที่ผ่านการฝึกงาน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในสาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่เลือกวิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา

2.2 อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ไปต่างประเทศ ลาพัก ลากลอคและอาป่วย ขณะที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย รวมทั้งอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในสาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้วย

2.3 อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียนที่เกษียณอายุราชการ หรือ ย้ายโรงเรียนไปแล้ว ขณะที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในการท้าววิจัย

3. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะสมรรถภาพในการเป็นครูของนิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใน 2 ลักษณะ คือ

3.1 บุคลิกภาพด้านคุณธรรมของครู

3.2 ความสามารถของนิสิตในงาน 4 ด้าน คือ

3.2.1 สมรรถภาพด้านงานสอน

3.2.2 สมรรถภาพด้านงานกิจกรรมนักเรียน

3.2.3 สมรรถภาพด้านงานพัฒนา

3.2.4 สมรรถภาพด้านงานอื่น ๆ

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. นิสิต อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะและอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน ทอบแบบสำรวจสมรรถภาพครู ด้วยความเต็มใจ ความความเป็นจริง และอย่างเป็นอิสระต่อกัน

2. นิสิต อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ และอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน สามารถประเมินสมรรถภาพครูของนิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้

3. คะแนนสมรรถภาพครูของนิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
ความการรับรู้ของนิสิต อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ และอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน
มีการกระจายเป็นโค้งปกติ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. สมรรถภาพครูของนิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หมายถึง
คะแนนจากแบบสำรวจสมรรถภาพครูซึ่งแสดงถึงบุคลิกภาพค่านิยมของครู และ
ความสามารถของนิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในงาน 4 ด้าน โดยมี
ความหมายและขอบข่ายดังต่อไปนี้

1.1 บุคลิกภาพค่านิยมของครู หมายถึง คะแนนจากแบบสำรวจ
สมรรถภาพครูซึ่งแสดงถึงลักษณะเฉพาะของบุคคลซึ่งเป็นที่ที่ครูจำเป็นต้องมีและ
จะคงปฏิบัติ เช่น การมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู การรักษานิคมอบและประเมิน
ตนเอง การมีระเบียบวินัยในการปฏิบัติงาน และการไม่ปฏิบัติตนขัดต่อศีลธรรมและ
คุณธรรม

1.2 ความสามารถในงาน 4 ด้าน คือ

1.2.1 สมรรถภาพด้านงานสอน หมายถึง คะแนนจากแบบสำรวจ
สมรรถภาพครูซึ่งแสดงถึง ความสามารถในการมีความพร้อมในคำ ความรู้ ความ
สามารถเกี่ยวกับหลักการศึกษ หลักการสอนทั่วไป จิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการเรียน
การสอน การมีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ
ความหลักสูตร ซึ่งเน้นการมีทักษะในการใช้หลักสูตร การเ็นวัตกรรมและเทคโนโลยี
การวัดและการประเมินผล ตลอดจนการสอนจริง

1.2.2 สมรรถภาพด้านงานกิจกรรมนักเรียน หมายถึง คะแนน
จากแบบสำรวจสมรรถภาพครูซึ่งแสดงถึงความสามารถในการดำเนินงานบริการด้าน
สุขภาพอนามัย ด้านการปกครองนักเรียน และงานส่งเสริมกิจกรรมของนักเรียน
โดยสามารถประสานงานกับผู้บริหารและเพื่อนร่วมงานได้

1.2.3 สมรรถภาพค่านางานพัฒนา หมายถึง คะแนนจากแบบสำรวจสมรรถภาพครูซึ่งแสดงถึงความสามารถในการปฏิบัติงานวิเคราะห์ชุมชน การศึกษาปัญหาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน การสร้างความสัมพันธ์ที่กระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การพัฒนาโรงเรียนควบคู่ไปกับการพัฒนาชุมชนในแง่มุมต่าง ๆ และการพัฒนาเสริมสร้างบุคลิกภาพตัวครู ได้แก่ การพัฒนาทางวิชาการทั่วไป ทางวิชาชีพครู เนื้อหาที่สอนตลอดจนการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ และการพัฒนาบุคลิกภาพโดยทั่วไป

1.2.4 สมรรถภาพค่านางานอื่น ๆ หมายถึง คะแนนจากแบบสำรวจสมรรถภาพครูซึ่งแสดงถึงความสามารถในการใช้จิตวิทยาพื้นฐานเพื่อการแนะนำการดำเนินงานในค่านการเตรียมตัวและจัดกระทำข้อมูลให้เป็นระบบที่ดีเพื่อการแนะนำในค่านการจักกิจกรรมและแนะแนวทาง ๆ บริการแก่นักเรียน การปฏิบัติงานธุรการทั่วไป (สารบรรณการงาน ระเบียบข้าราชการครู) งานธุรการเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน (บัญชีเรียกชื่อ ทะเบียนนักเรียน ฯลฯ) และการปฏิบัติตามระเบียบและคำสั่งเกี่ยวกับการศึกษา (การใช้หลักสูตร การวัดและประเมินผล)

2. นิสิต หมายถึง นิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2527 ที่ชอบแบบสำรวจฉบับสมบูรณ์และส่งคืนให้ผู้นวิจัย

3. อาจารย์นิเทศฝ่ายคณะ หมายถึง อาจารย์ที่ได้รับการแต่งตั้งจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้ทำหน้าที่นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนิสิตในสถาบันฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และศึกษาค้นประสานงานระหว่างสถาบันฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อาจารย์นิเทศฝ่ายโรงเรียน นิสิต และหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2527 ที่ชอบแบบสำรวจฉบับสมบูรณ์และส่งคืนให้ผู้นวิจัย

4. อาจารย์นิเทศฝ่ายโรงเรียน หมายถึง อาจารย์ในสถาบันฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่เป็นอาจารย์ประจำวิชา หรืออาจารย์ประจำชั้น ซึ่งทางสถาบันฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจัดให้ทำหน้าที่แนะนำให้ความช่วยเหลือ หรือนิเทศการสอนแก่นิสิตคณะ

ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ปีการศึกษา 2527 ที่ออกแบบสำรวจฉบับสมบูรณ์และส่งคืน
ให้ผู้นิเทศ

5. สถาบันฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หมายถึง โรงเรียนที่ทางคณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่งนิเทศออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ปีการศึกษา 2527
6. หน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หมายถึง หน่วยงานที่ดำเนินงานเกี่ยวกับ
การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
7. สาขา หมายถึง สาขาของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
โดยเฉพาะ 4 สาขา คือ การศึกษาปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และ
การสอนวิชาเฉพาะ
8. ผลสัมฤทธิ์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หมายถึง คะแนนของสัมฤทธิ์
วิชา 410 480 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ที่ประเมินโดยหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2527

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้ทราบสมรรถภาพครูของนิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อันจะเป็นประโยชน์ในการพิจารณาแก้ไขปรับปรุง
ระบบการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และระบบการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร
ครุศาสตรบัณฑิต หรือศึกษาศาสตรบัณฑิตให้สามารถผลิตบัณฑิตครูที่มีคุณภาพต่อไป
2. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสมรรถภาพในการ
เป็นครูของนิสิตนักศึกษาทางครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และฝึกหัดครูต่อไป